

Oldřich Matoušek

(oldrich.matousek@ff.cuni.cz)

ZNALEC A ROZVOD

PŘÍČINY ROZVODŮ

- ✘ Vyčerpání hormonálně řízeného programu podporujícího reprodukci (partner neimponuje, nepřitahuje)
- ✘ Absence systémů sociální kontroly rodinného chování
- ✘ Existence sociálního státu (náhrada velké rodiny)
- ✘ Možnost hledat „lepšího“ partnera je doširoka otevřená (nový a cizí = lepší)

ROLE A NÁSLEDKY U DOSPĚLÝCH

- ✘ Iniciátor – brzdič
- ✘ Zhroucení klíčového životního projektu
- ✘ Ohrožení dalších hodnot: majetek, kontakt s dětmi, kontakt s příbuznými a přáteli, změny v bydlení, změny ve výdajích, změny v perspektivách na případné další seznámení
- ✘ Frustrace: deprese, úzkost, agresivita, v extrémech PTSS
- ✘ Akutní reakce obvykle 1 - roky
- ✘ Komplettní emoční rozvod trvá v průměru 7 let
- ✘ „Destruktivních rozvodů“ je pětina až čtvrtina

Ročně je u nás kolem 26 000 rozvodů,

Ročně se vydává okolo 90 000 soudních rozhodnutí o dětech na úrovni okresních soudů

Reakce dětí kopírují nebo doplňují reakce dospělých

OPATROVNICKÝ SPIS - SPOR O JEDNO DÍTĚ TRVAJÍCÍ ROK A PŮL (45 CM VÝŠKY)

ZNALEC VE STÁVAJÍCÍM SYSTÉMU

- ✘ Svědek zprostředkující soudu objektivní pohled
- ✘ Přímo úkolován soudcem (otázky často implikují srovnávání: zhodnoťte osobnost rodičů, jejich výchovné předpoklady, kvalitu vztahů dítěte a rodičů... tím se předjímá, že jeden bude horší a jeden bude lepší)
- ✘ Vystaven „prověřování“ advokátů, kteří někdy zpochybňují jeho způsobilost
- ✘ Ve většině případů posudkem určí soudní rozhodnutí

JE OBJEKTIVITA MOŽNÁ?

- ✘ Rodiče mají dvě verze skutečnosti, které nemohou platit zároveň (dle matky měl otec za život 32 partnerek, dle otce jich měl 5; dle matky otec dva roky bral Pervitin, dle otce nikdy nebral; dle matky je otec násilník, dle otce se matka na něm dopouštěla násilí, když nechtěl platit její dluhy... kdo má pravdu?)
- ✘ Standardizované psychologické metody pomáhají jen málo (lidí s poruchou duševního zdraví, která by je vylučovala z výkonu rodičovských práv, je mezi rodiči minimum)
- ✘ Znalec posuzuje situaci sám (jeho předsudky a preference mohou mít vliv)

OTÁZKY ZOHLEDŇUJÍCÍ ZÁJEM DÍTĚTE

- ✘ Jak vypadá komunikace rodičů o dítěti?
- ✘ Jak vypadá předávání dítěte?
- ✘ Jak se řeší náhle vzniklé situace (nemoc dítěte)?
- ✘ Co případně brání tomu, aby se rodiče dohodli?
- ✘ Jak je možné dohodě napomoci?
- ✘ Jak je možné udržet před-rozvodové angažmá rodiče týkající se výchovy (aproximativní pravidlo)?
- ✘ Je něco, co představuje v kontaktu dítěte a rodiče významné riziko?

ALTERNATIVA KE STÁVAJÍCÍMU SYSTÉMU

- ✘ Kompetentní profesionál/skupina profesionálů se pokusí dosáhnout dohody
- ✘ Před tímto profesionál promluví s oběma stranami – tím zjistí související témata, rizika, příležitosti
- ✘ Dohoda vyžaduje koordinovaný tlak zainteresovaných subjektů a zužování „únikového prostoru“

(V Cochemském systému je znalec „poslední instancí“, expertem na vyjednávání, před ním zkouší dohodu OSPOD a manželský poradce)

SYSTÉMOVÉ OTÁZKY

- ✘ Kdo je kompetentní profesionál u nás?
(soudce, OSPOD, psycholog v MPP, advokát praktikující collaborative law, zapsaný mediátor, nezapsaný mediátor, znalec...)
- ✘ Jak se jeho kompetence pozná a prověří?
- ✘ Jaká hierarchie/spolupráce profesionálů by byla v rozvodových věcech optimální?
- ✘ Jak by měla být formalizována?

SOUBĚŽNÁ VÝZNAMNÁ OTÁZKA - KDY A O ČEM MŮŽE DÍTĚ ROZHODOVAT?

- ✘ Je možné paušálně stanovit věk, kdy má dítě předpoklady se ke své situaci vyjádřit?
- ✘ Jak tyto předpoklady definovat?
- ✘ Má dítě právo rozhodnout o svém osudu, i když k tomu nemá všechny předpoklady a je pod vlivem lidí, který mu neprospívá?

ZNALEC JAKO ZPROSTŘEDKOVATEL DOHODY

- ✘ Základní profesní kvalifikace nedostačuje, (psycholog/psychiatr hodnotí osobnost, nemají výcvik v řešení konfliktů jako součást studia)
- ✘ Specializační kurz (forma, obsah, garance?)
- ✘ Jak tuto kvalifikaci sloučit se Zákonem o znalcích?